

Sygn. akt II PK 324/16

POSTANOWIENIE

Dnia 25 października 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa A.W.

przeciwko Muzeum [...] w G.

o zapłatę,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 października 2017 r.,

skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w L.

z dnia 14 lipca 2016 r., sygn. akt V Pa (...),

**odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania bez
obciążania skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony
pozwanej w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w L. V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wyrokiem z dnia 14 lipca 2016 r. oddalił apelację powódki A.W. wniesioną od punktu drugiego wyroku Sądu Rejonowego w G. IV Wydziału Pracy z dnia 9 marca 2016 r., ustalającego w punkcie pierwszym, że powódka była zatrudniona w pozwanym Muzeum [...] w G. od 1 do 31 stycznia 2011 r. oraz od 1 do 31 maja 2011 r. na podstawie umów o pracę na stanowisku adiunkta w pełnym wymiarze czasu pracy, a w punkcie drugim oddalającego powództwo o zapłatę kwot po 5.000 zł tytułem odszkodowania i zadośćuczynienia z tytułu mobbingu oraz odprawy z tytułu rozwiązania umowy o pracę z przyczyn leżących po stronie pracodawcy.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła naruszenie: 1/ art. 367 § 1 k.p.c. w związku z art. 176 ust. 1 oraz art. 78 Konstytucji RP w związku z art. 382, 227, 217 § 2, art. 328 § 2, art. 235 § 1, art. 391 § 1, art. 386 § 4 oraz art. 387 § 1 k.p.c. „przez ich niezastosowanie i pomimo uznania przez Sąd drugiej instancji, że uzasadnienie wyroku Sądu pierwszej instancji zawiera pewne niedokładności i nie zawiera rozbudowanej analizy zeznań świadków, przez co nie uzewnętrznia w pełni procesu oceny dowodów, dokonanie przez Sąd drugiej instancji polemiki, uzupełnienia uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji w ich oparciu oraz oceny materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego, w szczególności w zakresie oceny zeznań świadków i stron, co doprowadziło do naruszenia zasady dwuinstancyjności, bezpośrednio oraz uniemożliwiło kontrolę orzeczenia w drodze postępowania apelacyjnego, albowiem ze względu na uchybienia poczynione przez Sąd pierwszej Instancji, stwierdzone również przez Sąd drugiej instancji, wyrok Sądu pierwszej instancji powinien być uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania, wobec braku odzwierciedlenia oceny faktycznej Sądu pierwszej instancji, co również pozbawiło powódkę prawa do sprawiedliwego procesu”; 2/ art. 258 w związku z 130 § 1 oraz art. 391 § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że „wniosek dowodowy złożony przez powódkę o przesłuchanie świadków N.M. i M.R. posiada braki formalne, albowiem powódka wskazała alternatywne adresy świadków, pomimo tego, że ustawodawca nie nakłada na stronę obowiązku wskazywania jednego adresu do doręczeń, a oznaczenie świadków w ten sposób, aby wezwanie było możliwe, co w określonej sytuacji, może nastąpić, jeżeli strona wskaże dwa lub więcej adresów do doręczeń świadków, co w konsekwencji doprowadziło do naruszenia następujących przepisów prawa postępowania: art. 386 § 4 w związku z 391 § 1, art. 227, 217 § 2, art. 236 i 242 k.p.c. przez niezastosowanie i nieuchylenie zaskarżonego wyroku, w sytuacji w której Sąd pierwszej instancji nie rozpoznał istoty sprawy, oddalając wnioski o przesłuchanie świadków, których przesłuchanie uwzględniając treść ich pisemnych notatek było konieczne i mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie, zaś Sąd drugiej instancji postanowienie o oddaleniu tego wniosku dowodowego uznał za zasadne”, 3/ art. 235 § 1 w związku z art. 382, 248 § 1, art. 391 § 1, art. 227 i 217 § 1 k.p.c. przez błędną wykładnię i uznanie, że Sąd

pierwszej instancji prawidłowo „dopuścił jako dowód dokumenty znajdujące się w aktach sprawy karnej, w sytuacji w której Sąd pierwszej instancji dopuścił jako dowód akta sprawy karnej, zaś kodeks postępowania cywilnego nie zna dowodu z akt sprawy, zaś sąd odwoławczy również na tej podstawie dokonał swoich ustaleń i rozpoznał apelację”. Dodatkowo powódka zarzuciła naruszenie przepisów prawa materialnego przez błędną wykładnię art. 94³ § 1 i 2 w związku z art. 11¹ i 11² w związku z art. 22 § 1 oraz art. 100 § 1 k.p. i uznanie, że prawo pracodawcy do kontrolowania i dyscyplinowania w ramach hierarchicznego podporządkowania pracownika w stosunku pracy wyprzedza i uchyla ochronę pracownika przed działaniami mobbingującymi pracodawcy oraz uchyla lub ogranicza obowiązek pracodawcy przeciwdziałania przeciwko mobbingowi i dyskryminacji pracownika, co skutkowałoby, przy takiej interpretacji, pominięciem obowiązku pracodawcy szanowania godności i dóbr osobistych pracownika.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na występujące w sprawie istotne zagadnienia prawne: 1/ „czy Sąd drugiej instancji rozpoznający wniesioną apelację i ustalając, że uzasadnienie Sądu pierwszej instancji zawiera niedokładności, nie zawiera rozbudowanej analizy zeznań świadków i brak jest uzewnętrznienia procesu oceny dowodów, może w ramach postępowania apelacyjnego dokonać polemiki, uzupełniając ocenę materiału dowodowego zgromadzonego w toku postępowania pierwszoinstancyjnego oraz uzupełnienia uzasadnienia wyroku Sądu pierwszej instancji, mając na uwadze obowiązywanie zasady dwuinstancyjności oraz bezpośredniości, tym samym pozbawiając stronę prawa do instancyjnej kontroli tych dowodów, 2/ czy prawo pracodawcy do kontrolowania i dyscyplinowania w ramach hierarchicznego podporządkowania pracownika w stosunku pracy wyprzedza i uchyla ochronę pracownika przed działaniami mobbingującymi pracodawcy i uchyla lub ogranicza obowiązek pracodawcy przeciwdziałania mobbingowi, co faktycznie skutkowałoby naruszeniem obowiązku pracodawcy szanowania godności i dóbr osobistych pracownika i jest to sprzeczne z zasadami współżycia społecznego w szczególności z zasadą równości uczciwości oraz poszanowania praw pracowniczych. Ponadto skarżąca twierdziła, że skarga jest oczywiście uzasadniona, „ponieważ Sąd drugiej instancji, wbrew obowiązującej zasadzie

dwuinstancyjności oraz bezpośredniości, dokonał postępowania dowodowego za Sąd pierwszej instancji, w szczególności w zakresie oceny świadków i stron, co uniemożliwiło powódce kontrolę orzeczenia w postępowaniu apelacyjnym. Ponadto Sąd drugiej instancji uznał, że prawidłowe było dopuszczenie przez Sąd pierwszej instancji dowodu z akt sprawy karnej - Sądu Rejonowego w G., II Wydział Karny, sygnatura akt II K [...], pomimo tego, że kodeks postępowania cywilnego nie zna dowodu z „akt sprawy”.

Wskazując na powyższe wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i zasądzenie od pozwanego na rzecz powódki kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych z uwzględnieniem kosztów zastępstwa procesowego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną pozwany wniosł o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ewentualnie o jej oddalenie i zasądzenie zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do rozpoznania. Chybione okazały się proceduralne zarzuty kasacyjne, ponieważ z kontestowanego w skardze uzasadnienia zaskarżonego wyroku wystarczająco i należycie wynikały oceny, które zaprzeczyły subiektywnym odczuciom skarżącej o stosowaniu wobec niej mobbingu. Proceduralne zarzuty kasacyjne mogłyby być usprawiedliwione tylko wyjątkowo, gdyby treść uzasadnienia zaskarżonego wyroku Sądu drugiej instancji uniemożliwiała zweryfikowanie ustaleń faktycznych oraz oceny motywów, które doprowadziły do wydania zaskarżonego orzeczenia, tj. w przypadku zastosowania prawa materialnego do niedostatecznie ustalonego stanu faktycznego (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP 2003 nr 15, poz. 352; z dnia 8 marca 2010 r., II PK 260/09, LEX nr 590229). Tymczasem działania bezpośredniej przełożonej powódki polegały na „stanowczym, ostrym reagowaniu na błędy pracowników i konsekwentnym sprzeciwianiu się kwestionowaniu jej metod”, przeto nie wykraczały poza dyrektywne uprawnienia

kierownicze w celu zapewnienia realizacji świadczonych usług konserwatorskich (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 kwietnia 2015 r., II UK 166/14, LEX nr 1712815). Natomiast jednorazowo kontrowersyjne, a zatem incydentalne polecenie noszenia przez jeden dzień kartki przyklepionej do fartucha powódki z napisem „A. niszczy zabytki” nie wyczerpywało znamion uporczywego i długotrwałego nękania lub zastraszania powódki i to z zamiarem jej izolowania lub wyeliminowania z zespołu współpracowników (art. 94³ § 1 k.p.), zwłaszcza że powódka mogła odmówić wykonania takiego dyscyplinującego nadużycia pracodawcy, które wykraczało poza jej obowiązki pracownicze. W takiej „niemobbingowej” ocenie tego jednostkowego incydentu nie bez znaczenia był ujawniony konflikt pomiędzy dwiema grupami konserwatorów pracujących w pozwanym muzeum na gruncie odmiennych koncepcji realizacji prac konserwatorskich, przy czym powódka należała do grupy kontestującej oczekiwania kierowniczki pracowni konserwacji. Ujawnione istotne okoliczności wystarczały do prawidłowego negatywnego osądu sprawy przez Sąd drugiej instancji, który orzeka suwerennie na podstawie materiału zebranego w postępowaniu w pierwszej instancji oraz w postępowaniu apelacyjnym (art. 382 k.p.c.), przeto nie było potrzeby wyjaśniania sformułowanych w skardze kasacyjnej nieistotnych zagadnień prawnych, które nie wymagały interwencji kasacyjnej najwyższej instancji sądowej w odniesieniu do skargi, która w żadnym razie nie mogła być uznana za oczywiście uzasadnioną.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy postanowił jak w sentencji na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., odstępując od obciążania skarżącej kosztami zastępstwa procesowego strony pozwanej w postępowaniu kasacyjnym (art. 102 k.p.c.).

as